

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного факультету
д. філолог. н., професор
_____ В.Д. Шинкарук

« » 06. 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засідання кафедри педагогіки
Протокол №22 від «04» 06. 2020 р.

Завідувач кафедри

_____ Р. В. Сопівник

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

Галузь знань: 01 «Освіта /

Педагогіка» Спеціальність: 015

«Професійна освіта»

Спеціалізація: 015.37 «Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології

Освітньо-професійна програма: «Професійна освіта. (Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства»

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник: д-р. пед. н., доцент кафедри педагогіки Толочко С. В.

Київ – 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни «Основи красномовства»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Галузь знань	01 «Освіта / Педагогіка»	
Спеціальність	015 «Професійна освіта»	
Спеціалізація	015.37 «Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»	
Освітньо-професійна програма	«Професійна освіта (Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства)»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	1	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	
Семестр	2	
Лекційні заняття		
Практичні, семінарські заняття		
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	60 год.	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних		

2. Мета та завдання

Мета навчальної (педагогічної) практики полягає в набутті студентами практичного досвіду формування педагогічних компетентностей, готовності до використання сучасних педагогічних технологій та нових інформаційних засобів навчання, досвіду застосування теоретичних знань у практичній діяльності, самостійності прийняття рішень під час професійної діяльності через ознайомлення студентів зі структурою ЗВО, матеріально-технічною базою, організаційною та методичною роботою; із видами і формами навчально-виховної роботи наставника; формування умінь аналізу проведених викладачами занять.

Завданнями навчальної педагогічної практики є:

1. Формування професійно-педагогічної спрямованості студентів:

- комплексне вивчення системи навчально-виховної роботи закладу вищої освіти;
- закріплення свого покликання до педагогічної професії.

2. Формування цілісних, системно-структурних професійних знань, умінь, навичок, компетентностей студентів:

- поглиблення і розширення теоретичних знань зі спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін на основі практичних навичок;
- набуття досвіду організації та здійснення навчально-виховної роботи у закладі вищої освіти;
- ознайомлення з методикою проведення занять різного типу;
- ознайомлення з роботою навчальних (методичних) кабінетів, спеціалізованих лабораторій;
- формування у студентів психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних навчальних предметів/дисциплін;
- набуття навичок спостереження та аналізу педагогічного досвіду, а також умінь прогнозувати і планувати власну педагогічну діяльність;
- набуття досвіду організації та проведення виховної та позакласної роботи.

3. Формування культури професійно-педагогічного спілкування студентів:

- формування морально-етичних якостей викладача в галузі професійної освіти, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті;
- формування професійно-педагогічної ерудиції, тезаурусу, комунікативної культури майбутніх викладачів.

4. Формування педагогічної рефлексії та професійно-творчої самостійності студентів:

- формування умінь аналізу та самоаналізу навчальних занять і виховних заходів;
- формування умінь самодіагностики, самооцінки та самокорекції;
- формування умінь самостійного планування, підготовки та проведення занять різних типів;
- формування умінь самостійного планування, підготовки та проведення виховних заходів;
- формування організаційних умінь;
- формування умінь бачити проблемні педагогічні ситуації, виокремлювати їх, перетворювати на педагогічну задачу, самостійно аналізувати та знаходити оптимальні шляхи вирішення.

Під час навчальної (педагогічної) практики здобувачі вищої освіти повинні:

1) ознайомитися:

- зі змістом та організацією освітнього процесу в закладі вищої освіти;
- зі специфікою планування навчально-виховної, організаційно-методичної та наукової роботи закладу вищої освіти;
- з особливостями організації навчальної діяльності за кредитно-трансферною накопичувальною системою;
- із специфікою використання інформаційно-комунікаційних і мережних технологій у процесі організації навчально-виховної діяльності закладу вищої освіти;

- матеріально-технічною базою закладу вищої освіти;
- із специфікою методики роботи викладачів;
- з навчально-методичним забезпеченням спеціальних дисциплін;
- зі змістом спеціальних навчальних дисциплін, із яких будуть проводитися заняття;
- з особливостями організації та проведення науково-дослідної роботи студентів;
- 2) оволодіти:
  - уміннями організації основних форм навчальної діяльності у закладі вищої освіти;
  - уміннями професійного спілкування зі студентами;
  - методичними уміннями спостереження та аналізу занять різного типу зі спеціальних навчальних дисциплін у системі закладу вищої освіти;
- 3) сформувати навички та компетентності:
  - аналізу навчальних занять;
  - планування організаційної та виховної роботи;
  - планування роботи наукового гуртка, тощо;
  - планування та організації науково-дослідницької експериментальної роботи;
- 4) виконати й забезпечити:
  - ведення щоденника психолого-педагогічних спостережень упродовж усього періоду практики;
  - відвідання лекцій, семінарських та практичних занять провідних викладачів, обговорити з викладачами доцільність використаних методів, методичних знахідок тощо;
  - проводити індивідуальні бесіди зі студентами закріпленої академічних груп;
  - організувати позааудиторні заняття із застосуванням активних форм навчання (круглий стіл; зустріч із фахівцями, обговорення актуальних проблем курсу в нетрадиційній формі);
  - підготувати всі матеріали практики та звітувати на конференції.

Здобувач після проходження практики повинен володіти такими програмними компетентностями та мати програмні результати навчання:

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій та методів педагогічної науки та інших наук, пов'язаних із сферами виробництва і переробки продуктів сільського господарства і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 06. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 08. Здатність працювати в команді.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК 4. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення. СК 5. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення та інтегрувати їх в освітнє середовище.

СК 6. Здатність реалізовувати навчальні стратегії, засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень.
СК 10. Здатність упроваджувати ефективні методи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці.

Програмні результати навчання

ПР 04. Розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах.

ПР 05. Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами.

ПР 06. Доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу державною та іноземною мовами.

ПР 08. Самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність і діяльність здобувачів освіти і підлеглих.

ПР 11. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти.

ПР 12. Уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти.

ПР 13. Застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін і обирати доцільні технології та методики в освітньому процесі.

ПР 15. Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій.

ПР 17. Виконувати розрахунки, що відносяться до сфери професійної діяльності.

ПР 20. Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.

ПР 21. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

ПР 22. Застосовувати програмне забезпечення для e-learning і дистанційного навчання і здійснювати їх навчально-методичний супровід.

ПР 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях сфер, пов'язаних із технологією виробництва і переробки продуктів сільського господарства.

3. ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИКИ

№ з/п	Назва занять	Місце проведення	Практичні заняття	Самост. робота	Всього
1 день	<p>I. Інструктаж із охорони праці та безпеки життєдіяльності.</p> <p>II. Вступний інструктаж:</p> <p>1. Ознайомлення із завданнями практики.</p> <p>2. Вимоги до оформлення звіту з практики: вступ, основна частина, висновки та пропозиції.</p> <p>3. Завдання для самостійної роботи.</p> <p>4. Забезпечення студентів методичними матеріалами для проходження практики: щоденниками практики, методичними рекомендаціями.</p>	Кафедра педагогіки, аудиторія згідно з розкладом.	4	2	6
2 день	<p>1. Структура НУБіП України.</p> <p>2. Основні завдання структурних підрозділів НУБіП України.</p> <p>3. Робота деканату, кафедр гуманітарно-педагогічного факультету.</p> <p>4. Навчальна, методична, наукова, інноваційна, міжнародна, виховна, профорієнтаційна робота кафедр.</p> <p>5. Знайомство зі сторінкою гуманітарно-педагогічного факультету.</p> <p>6. Рейтингове оцінювання роботи НПП в НУБіП України.</p> <p>7. Підготовка відповідних матеріалів до звіту.</p> <p>8. Заповнення щоденника практики.</p>	Гуманітарно-педагогічний факультет, деканат, кафедри педагогіки, психології, соціальної роботи та реабілітації, управління та освітніх технологій	4	2	6
3 день	<p>1. Продовження знайомства з роботою кафедр гуманітарно-педагогічного факультету.</p> <p>2. Навчально-методична робота кафедр.</p> <p>3. Ознайомлення з вимогами щодо оформлення навчально-методичних комплексів із дисциплін.</p> <p>4. Аналіз комплексів методичного забезпечення на кафедрах.</p> <p>5. Підготовка відповідних матеріалів до звіту.</p> <p>6. Заповнення щоденника практики.</p>	Кафедри педагогіки, психології, соціальної роботи та реабілітації, управління та освітніх технологій	4	2	6

4 день	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знайомство з роботою кафедри педагогіки. 2. Документація кафедри. 3. Навчальна, методична, наукова, виховна, міжнародна, профорієнтаційна робота кафедри. 4. Матеріальна база кафедри. 5. Презентація кафедри. Сторінка кафедри на сайті університету. 6. Підготовка відповідних матеріалів про кафедру педагогіки до звіту з практики. 7. Заповнення щоденника практики. 	Кафедра педагогіки, аудиторія згідно з розкладом	4	2	6
5 день	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організація, зміст та форми роботи наставника студентської групи. 2. Аналіз планів виховної роботи наставника. 3. Огляд та аналіз журналів із виховної роботи наставника. 4. План виховної роботи гуманітарно-педагогічного факультету. Вимоги до планування виховної роботи. 5. Знайомство з рубрикою «Виховна робота» на сторінці гуманітарно-педагогічного факультету. 6. Підготовка відповідних матеріалів до звіту. 7. Заповнення щоденника практики. 	Гуманітарно-педагогічний факультет, деканат, кафедри педагогіки, психології, соціальної роботи та реабілітації, управління та освітніх технологій	4	2	6
6 день	<ol style="list-style-type: none"> 1. Технологія підготовки, моделювання виховних заходів. 2. Аналіз сценаріїв виховних заходів. 3. Відвідування і аналіз студентами виховного заходу (схема аналізу додається). 4. Підготовка відповідних матеріалів до звіту. 5. Заповнення щоденника практики. 	Кафедри гуманітарно-педагогічного факультету, місце проведення виховного заходу згідно з планом виховної роботи	4	2	6
7 день	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз методів та форм навчання в НУБіП України. 2. Відвідування навчальних занять. 3. Аналіз навчальних занять (схема аналізу додається). (Студенти мають відвідати та проаналізувати по 2 лекційних та 2 семінарсько-практичних заняття різних викладачів гуманітарно-педагогічного 	Навчальні аудиторії згідно з розкладом занять кафедр гуманітарно-педагогічного	4	2	6

	факультету). 4. Підготовка відповідних матеріалів до звіту. 5. Заповнення щоденника практики.	факультету			
8 день	1. Продовження ознайомлення з методами та формами навчання в НУБіП України. 2. Відвідування навчальних занять. 3. Аналіз навчальних занять (схема аналізу додається). 4. Підготовка відповідних матеріалів до звіту. 5. Заповнення щоденника практики.	Навчальні аудиторії згідно з розкладом занять кафедр гуманітарно-педагогічного факультету	4	2	6
9 день	Оформлення звітів і щоденників практики.	Читальний зал бібліотеки НУБіП України, корпус 4	-	6	6
10 день	Обговорення та підведення підсумків практики, захист звіту.	Кафедра педагогіки, аудиторія згідно з розкладом.	6	-	6
Усього			36	24	60

4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Навчальна педагогічна практика проходить в умовах закладу вищої освіти. Студенти відвідують навчальні заняття, ознайомлюються зі структурою діяльності закладу і його матеріальною базою. Загальна тривалість навчальної практики 10 днів (60 годин).

Упродовж *навчальної (педагогічної) практики* студенти-практиканти:

- знайомляться з організацією навчально-виховної роботи закладу;
- проводять бесіди з адміністрацією, викладачами, кураторами академічних груп закладу;
- знайомляться з контингентом студентів;
- аналізують навчальні і робочі плани напрямів підготовки (спеціальностей), із якими доведеться працювати впродовж педагогічної практики;
- знайомляться з планом виховної роботи куратора, планами роботи наукових гуртків;
- знайомляться з розкладом навчальних, додаткових, виховних занять;
- вивчають матеріальне та методичне забезпечення навчальних аудиторій, технічне та інформаційне обладнання кабінетів спеціальних дисциплін;
- ознайомлюються з журналом академічної групи та навчальними досягненнями студентів;

– відвідують заняття та позааудиторні заходи у закріпленій академічній групі та спостерігають за студентами під час занять.

Виховну роботу в закладі необхідно розглядати в нерозривній єдності з освітнім процесом. За період навчальної (педагогічної) практики студент-практикант повинен виконати такі види виховної діяльності:

- брати участь у виховній роботі куратора академічної групи;
- відвідувати та аналізувати виховні заходи університету;
- допомагати в організації і проведенні виховних заходів;
- провести один заліковий виховний захід;
- ознайомитися з роботою студентської ради факультету;
- ознайомитися з формами естетичного виховання, відвідування музею профільного спрямування, відвідування музею культурного спрямування (картинної галереї, історичного, краєзнавчого музею, тощо).

Методична робота студента-практиканта включає:

- ознайомлення з навчальним планом закладу ОПП «Професійна освіта (Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 015 Професійна освіта (015.37 «Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології») галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Кваліфікація: Бакалавр з професійної освіти (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології);

- ознайомлення з змістом навчальних і робочих програм, підручників, навчально-методичних посібників;

- участь у засіданнях методичних об'єднань, конференцій, семінарів із проблем викладання дисциплін професійної підготовки;

- вивчення досвіду викладачів-методистів із дисциплін професійної підготовки;

- підготовку звітної документації з педагогічної практики.

Дослідницька діяльність студента-практиканта включає:

- вивчення колективу, у якому буде працювати студент-практикант;

- вивчення вікових та індивідуальних особливостей студентів (їхніх нахилів та інтересів, рис характеру, взаємовідносин у класі) під час навчання, виховного процесу, шляхом вивчення документів, спостереження, анкетування, інтерв'ювання тощо;

- збір матеріалів для виконання індивідуальних науково-дослідницьких завдань.

Заняття 1. Організація практики.

I. Інструктаж із охорони праці та безпеки життєдіяльності.

II. Вступний інструктаж:

1. Ознайомлення із завданнями практики.

2. Вимоги до оформлення звіту з практики: вступ, основна частина, висновки та пропозиції.

3. Завдання для самостійної роботи.

4. Озброєння студентів методичними матеріалами для проходження практики: щоденниками практики, методичними рекомендаціями.

Заняття 2. Структура, основні завдання аграрного ЗВО.

1. Структура НУБіП України.

2. Основні завдання структурних підрозділів НУБіП України.
3. Робота деканату, кафедр гуманітарно-педагогічного факультету.
4. Навчальна, методична, наукова, інноваційна, міжнародна, виховна, профорієнтаційна робота кафедр.
5. Знайомство зі сторінкою гуманітарно-педагогічного факультету.
6. Рейтингове оцінювання роботи НПП в НУБіП України.
7. Підготовка відповідних матеріалів до звіту з практики.
8. Заповнення щоденника практики.

Заняття 3. Робота кафедр гуманітарно-педагогічного факультету. НУБіП України.

2. Продовження знайомства з роботою кафедр гуманітарно-педагогічного факультету.
3. Навчально-методична робота кафедр.
4. Ознайомлення з вимогами щодо оформлення навчально-методичних комплексів із дисциплін.
5. Аналіз комплексів методичного забезпечення на кафедрах.
6. Підготовка відповідних матеріалів до звіту з практики.
7. Заповнення щоденника практики.

Заняття 4. Види робіт кафедри педагогіки.

1. Знайомство з роботою кафедри педагогіки.
2. Документація кафедри.
3. Навчальна, методична, наукова, виховна, міжнародна, профорієнтаційна робота кафедри.
4. Матеріальна база кафедри.
5. Презентація кафедри. Сторінка кафедри на сайті університету.
6. Підготовка відповідних матеріалів про кафедру педагогіки до звіту з практики.
7. Заповнення щоденника практики.

Заняття 5. Виховна робота ЗВО.

1. Організація, зміст та форми роботи наставника студентської групи.
2. Аналіз планів виховної роботи наставника.
3. Огляд та аналіз журналів із виховної роботи наставника.
4. План виховної роботи гуманітарно-педагогічного факультету. Вимоги до планування виховної роботи.
5. Знайомство з рубрикою «Виховна робота» на сторінці гуманітарно-педагогічного факультету.
6. Підготовка відповідних матеріалів до звіту з практики.
7. Заповнення щоденника практики.

Заняття 6. Технологія підготовки виховних заходів у ЗВО.

1. Технологія підготовки, моделювання виховних заходів.
2. Аналіз сценаріїв виховних заходів.
3. Відвідування і аналіз студентами виховного заходу (схема аналізу додається).
4. Підготовка відповідних матеріалів до звіту з практики.

5. Заповнення щоденника практики.

Заняття 7-8. Аналіз методів та форм навчання в НУБіП України.

1. Відвідування навчальних занять.

2. Аналіз навчальних занять (схема аналізу додається).

(Студенти мають відвідати та проаналізувати по 2 лекційних та 2 семінарсько-практичних заняття різних викладачів гуманітарно-педагогічного факультету).

3. Підготовка відповідних матеріалів до звіту з практики.

4. Заповнення щоденника практики.

Заняття 9. Оформлення звітів і щоденників практики.

Заняття 10. Обговорення, підведення підсумків практики, захист звіту.

5. БАЗИ ПРАКТИКИ

Навчальна педагогічна практика студентів за ОПП «Професійна освіта (Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 015 Професійна освіта (015.37 «Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології») галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Кваліфікація: Бакалавр з професійної освіти (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології) проводиться в підрозділах гуманітарно-педагогічного факультету, що є відповідно базами практики, які відповідають вимогам «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», а також «Положення про практичне навчання студентів НАУ».

Базами навчальної педагогічної практики є:

Гуманітарно-педагогічний факультет (<https://nubip.edu.ua/structure/gpf/>);

Кафедра педагогіки (<https://nubip.edu.ua/node/6180>);

Кафедра психології (<https://nubip.edu.ua/node/1104>);

Кафедра управління та освітніх технологій (<https://nubip.edu.ua/node/2556>);

Кафедра соціальної роботи та реабілітації (<https://nubip.edu.ua/node/3399>);

Кафедра культурології (<https://nubip.edu.ua/node/1103>);

Кафедра філософії (<https://nubip.edu.ua/node/1109>);

Кафедра журналістики та мовної комунікації (<https://nubip.edu.ua/node/1874>);

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук (<https://nubip.edu.ua/node/2065>);

Навчально-науковий інститут лісового і садово-паркового господарства (<https://nubip.edu.ua/structure/nni-lispg>);

Факультет тваринництва та водних біоресурсів (<https://nubip.edu.ua/structure/tvb>);

Факультет харчових технологій та управління якістю продукції АПК (<https://nubip.edu.ua/structure/fht>).

Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка (<http://kppk.com.ua/>).

Березоворудський аграрний коледж Полтавської державної аграрної академії (<https://www.pdaa.edu.ua/content/berezovorudskyy-agrarnyy-koledzh-pdaa>).

Ірпінський коледж економіки і права (<http://iscel.org.ua/>).

УЗГОДЖЕННЯ ЗАВДАНЬ ТА БАЗ ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ЗАЯВЛЕНІЙ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

1. Формування професійно-педагогічної спрямованості студентів	
комплексне вивчення системи навчально-виховної роботи закладу вищої освіти	Гуманітарно-педагогічний факультет (https://nubip.edu.ua/structure/gpf);
закріплення свого покликання до педагогічної професії	Кафедра педагогіки (https://nubip.edu.ua/node/6180).
2. Формування цілісних, системно-структурних професійних знань, умінь, навичок, компетенцій студентів	
поглиблення і розширення теоретичних знань зі спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін на основі практичних навичок	Кафедра педагогіки (https://nubip.edu.ua/node/6180); Кафедра психології (https://nubip.edu.ua/node/1104).
набуття досвіду організації та здійснення навчально-виховної роботи у закладі вищої освіти	Кафедра культурології (https://nubip.edu.ua/node/1103).
ознайомлення з методикою проведення занять різного типу	Кафедра педагогіки (https://nubip.edu.ua/node/6180).
ознайомлення з роботою навчальних (методичних) кабінетів, спеціалізованих лабораторій	Навчально-науковий інститут лісового і садово-паркового господарства (https://nubip.edu.ua/structure/nni-lispg); Факультет тваринництва та водних біоресурсів (https://nubip.edu.ua/structure/tvb); Факультет харчових технологій та управління якістю продукції АПК (https://nubip.edu.ua/structure/fht).
формування у студентів психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних навчальних предметів/дисциплін	Кафедра педагогіки (https://nubip.edu.ua/node/6180); Кафедра психології (https://nubip.edu.ua/node/1104).
набуття навичок спостереження та аналізу педагогічного досвіду, а також уміння прогнозувати і планувати власну педагогічну діяльність	Кафедра педагогіки (https://nubip.edu.ua/node/6180); Кафедра психології (https://nubip.edu.ua/node/1104); Кафедра управління та освітніх технологій (https://nubip.edu.ua/node/2556); Кафедра соціальної роботи та реабілітації (https://nubip.edu.ua/node/3399); Кафедра культурології (https://nubip.edu.ua/node/1103); Кафедра філософії

	(https://nubip.edu.ua/node/1109); Кафедра журналістики та мовної комунікації (https://nubip.edu.ua/node/1874); Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук (https://nubip.edu.ua/node/2065)
набуття досвіду організації та проведення виховної та позакласної роботи	Кафедра культурології (https://nubip.edu.ua/node/1103)
3. Формування культури професійно-педагогічного спілкування студентів	
формування морально-етичних якостей викладача в галузі професійної освіти, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті	Кафедра культурології (https://nubip.edu.ua/node/1103); Кафедра філософії (https://nubip.edu.ua/node/1109)
формування професійно-педагогічної ерудиції, тезаурусу, комунікативної культури майбутніх викладачів	Кафедра педагогіки (https://nubip.edu.ua/node/6180); Кафедра журналістики та мовної комунікації (https://nubip.edu.ua/node/1874)
4. Формування педагогічної рефлексії та професійно-творчої самостійності студентів	
формування умінь аналізу та самоаналізу навчальних занять і виховних заходів	Кафедра педагогіки (https://nubip.edu.ua/node/6180); Кафедра культурології (https://nubip.edu.ua/node/1103)
формування умінь самодіагностики, самооцінки та самокорекції	Кафедра педагогіки (https://nubip.edu.ua/node/6180); Кафедра психології (https://nubip.edu.ua/node/1104)
формування умінь самостійного планування, підготовки та проведення занять різних типів	Кафедра педагогіки (https://nubip.edu.ua/node/6180); Кафедра психології (https://nubip.edu.ua/node/1104)
формування умінь самостійного планування, підготовки та проведення виховних заходів	Кафедра педагогіки (https://nubip.edu.ua/node/6180); Кафедра культурології (https://nubip.edu.ua/node/1103)
формування організаційних умінь	Кафедра педагогіки (https://nubip.edu.ua/node/6180); Кафедра управління та освітніх технологій (https://nubip.edu.ua/node/2556)
формування умінь бачити проблемні педагогічні ситуації, виокремлювати	Кафедра педагогіки (https://nubip.edu.ua/node/6180);

їх, перетворювати на педагогічну задачу, самостійно аналізувати та знаходити оптимальні шляхи вирішення	Кафедра психології (https://nubip.edu.ua/node/1104)
---	---

6. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Відповідальність за організацію, проведення і контроль практики покладається на керівників від Університету.

Навчально-методичне керівництво та виконання програм практики забезпечує кафедра педагогіки НУБіП України.

Безпосередню організацію практики та контроль за її проведенням здійснює керівник практики (НПП кафедри).

До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені НПП кафедри та кваліфіковані фахівці від установ, організацій, закладів (баз практики).

До обов'язків керівника практики від Університету входить:

- контроль за підготовленістю бази практики;
- забезпечення проведення всіх організаційних заходів перед виходом студентів на практику;
- інструктаж про порядок проходження практики;
- інструктаж з охорони праці, зокрема з техніки безпеки;
- ознайомлення студентів із програмою практики;
- надання студентам-практикантам необхідної документації (направлення, щоденника, індивідуального завдання, методичних рекомендацій);
- узгодження питань щодо організації практики з керівником від бази практики;
- організація виконання індивідуальних завдань студентами;
- інструктаж студентів про звітність із практики: виконання практичних завдань, оформлення та подання письмового звіту, підготовка доповіді тощо;
- консультування студентів протягом проходження практики;
- методичне й наукове керівництво підготовкою звітів практики;
- подання на кафедру письмового звіту про проведення практики із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення практики.

Керівництво установи, організації, закладу (бази практики) доручає керувати практикою студентів кваліфікованому фахівцю відповідного напрямку.

До обов'язків керівника практики від бази практики входить:

- ознайомлення студентів із діяльністю установи (організації, закладу);
- забезпечення студентів робочими місцями;
- допомога студентам у підготовці звітів і виконанні програми практики;
- організація для студентів лекцій, практичних занять, бесід із провідними працівниками бази практики;
- організація переміщення практикантів у відділах і службах бази практики з метою формування комплексу практичних умінь і навичок у студентів за відповідними напрямами;
- методичне керівництво і консультування студентів-практикантів;

– контроль за виконанням студентами програми практики, дотриманням правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики.

Студенти під час проходження практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики від університету консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- у повному обсязі виконувати всі завдання та вказівки керівників, передбачені програмою практики;
- вивчити і суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії, внутрішнього розпорядку бази практики;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- вести щоденник практики;
- зібрати для виконання звіту необхідний матеріал;
- вчасно здати і захистити звіт із практики.

Студент до початку практики повинен бути проінструктованим керівником практики від закладу вищої освіти, а також отримати необхідні для проходження практики документи:

- направлення на практику;
- щоденник практики;
- індивідуальне завдання з практики.

Під час практики студент щоденно стисло записує підсумки виконаної роботи за графіком. Записи щодо виконання індивідуальних завдань ведуться окремо.

Після закінчення практики щоденник разом зі звітом, відгуками та підписами керівників здаються на кафедру, яка забезпечує проходження практики.

7. ДОКУМЕНТАЦІЯ, ОБЛІК, КОНТРОЛЬ І ОЦІНКА ПРАКТИКИ

Під час практики студент працює за індивідуальним планом роботи і веде **щоденник**. У щоденнику відображається зміст проведеної студентом роботи, записуються спостереження, роздуми, а також зауваження керівників практики.

Після закінчення терміну проходження навчальної педагогічної практики студенти подають таку документацію:

- індивідуальний план;
- щоденник практики;
- звіт про проведену роботу;
- творче завдання (есе).

Документація здається керівнику практики. Підсумки практики підводяться на завершальній конференції. Звіт із практики повинен складатися з титульного аркушу, вступу, двох розділів, висновків, списку опрацьованих документів, додатків (за необхідністю). Титульний аркуш оформляється відповідно до вимог і має бути підписаний студентом, керівниками практики та затверджений завідувачем кафедри, яка забезпечує проходження практики.

Зміст звіту з практики вміщує розширений опис виконаних завдань відповідно до тематичного плану та індивідуальних творчих завдань дослідницького характеру.

Щоденник із практики підписується керівниками та скріплюється печаткою.

Загальні рекомендації щодо ведення щоденника

1. Щоденник повинен відображати всю роботу студента.
2. Студент зобов'язаний вчасно та регулярно вести записи в щоденнику навчальної педагогічної практики.
3. У щоденнику мають бути відображенні:
  - а) графік занять студентів-практикантів;
  - б) аналіз відвіданих закладів, занять керівників практики зі студентами;
  - в) аналіз індивідуальної діяльності студента-практиканта.

8. ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА ЗВІТУ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА ПРО ПРАКТИКУ

Титульний аркуш

Зміст

Вступ (актуальність професійної діяльності, мета і завдання практики відповідно до закладу освіти, терміни та місце практики).

Розділ 1. _____ (заклад освіти).

- 1.1. Характеристика структури, функцій і завдань закладу освіти.
- 1.2. План роботи закладу освіти на поточний рік.
- 1.3. Організаційні форми та методи роботи закладу освіти.
- 1.4. Загальна характеристика користувачів педагогічних послуг відповідного закладу освіти.

Розділ 2. Організація педагогічної роботи в закладі освіти в період із__ до __.

- 2.1. Педагогічна характеристика 2 лекційних та 2 семінарсько-практичних занять різних викладачів гуманітарно-педагогічного факультету, а також заходів, проведених закладом освіти (2 – індивідуальний та груповий).
- 2.2. Аналіз педагогічних ситуацій (2) (під час практичної діяльності студентів) та шляхів їхнього вирішення (2 ситуації).
- 2.3. Сценарії педагогічних заходів, що готувалися за безпосередньої участі практиканта (2 сценарії).
- 2.4. Аналіз результатів проведених заходів, що здійснювалися за безпосередньої участі практиканта (2 заходи).
- 2.5. Аналіз результатів здійсненого.

Розділ 3. Дослідження проблеми _____.

(відповідно до індивідуального завдання).

Висновки та пропозиції.

Список використаних літературних джерел (стосовно виконання індивідуальних творчих завдань дослідницького характеру).

Додатки

9. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Підсумок практики. Підсумком проходження студентом навчальної педагогічної практики є виконані належним чином поставлені тематичні та індивідуальні завдання безпосередньо на базах практик під керівництвом керівників практики (від університету та бази практики).

Після закінчення терміну практики студенти письмово звітують про виконання програми й індивідуальних завдань. Загальна форма звітності студента за практику – подання письмового звіту та щоденника практики, підписаних і оцінених безпосередньо керівниками від університету та бази практики.

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри, а загальні підсумки всіх практик підводяться на звітній конференції з практики.

Вимоги до оформлення звіту

1. Звіт про практику має складатися з титульного аркуша, основної частини, висновків та пропозицій. Обсяг звіту – 15-20 арк. друкованого тексту.

2. Структура написання звіту:

Вступ.

Основна частина:

1. Загальна характеристика НУБіП України.

2. Види робіт кафедри педагогіки.

3. Психолого-педагогічний аналіз відвіданих занять.

4. Характеристика комплексів методичного забезпечення занять.

5. Організація виховної роботи в НУБіП України (зміст та форми, план роботи наставника студентської групи тощо).

Висновки та пропозиції.

Список використаної літератури.

Зміст звіту. Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх тематичних та індивідуальних завдань програми, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо.

Оформлення звіту. Звіт оформлюється за вимогами, які встановлює Національний університет біоресурсів і природокористування України.

Захист звіту. Звіт із практики захищається студентом на загальній конференції перед комісією, склад якої призначається завідувачем кафедри та затверджується наказом ректора. До складу комісії входять керівники практики від університету і, якщо можливо, від баз практики, науково-педагогічні працівники кафедри.

Атестація студентів за результатами практики проводиться в університеті протягом перших десяти днів після її закінчення.

Оцінювання практики. Загальна оцінка підсумків роботи студента-практиканта охоплює сумарне оцінювання:

– якості виконаної роботи під час практики (характеристика керівника практики);

– якості наповнення та оформлення звіту про практику;

– якості захисту звіту про практику (обґрунтованість, логічність, ясність, переконливість у доповіді та відповідях на запитання).

Проходження студентом навчальної педагогічної практики оцінюється за 4-бальною шкалою відповідно до таких критеріїв та показників:

Відмінно:

Виконання програми практики (дотримання режиму практики, позитивний відгук керівника практики від установи, на базі якої проходила практика, своєчасне виконання індивідуального плану).

Ведення документації (регулярне ведення щоденника практики, своєчасне і якісне оформлення звіту).

Висока оцінка професійних якостей (морально-етичний обрис, загальна культура, професійний такт, комунікабельність, організаторські здібності).

Добре:

Виконання програми практики (неістотні зауваження щодо режиму практики, відсутність негативних відгуків, позитивний відгук керівника практики від установи, на базі якої проходила практика із зазначенням окремих зауважень), своєчасне виконання індивідуального плану.

Ведення документації регулярно ведення щоденника практики, неістотні зауваження щодо змісту і оформлення щоденника, своєчасне оформлення звіту.

Позитивна оцінка професійних якостей (морально-етичний обрис, загальна культура, професійний такт, комунікабельність, організаторські здібності).

Задовільно:

Виконання програми практики (нерегулярне дотримання режиму практики, наявність негативних зауважень у відгуку керівника практики від установи й організації, на базі якої проходила практика, зауваження щодо виконання індивідуального плану).

Ведення документації: нерегулярне ведення щоденника практики. Переважна більшість питань програми у звіті висвітлена, однак мають місце неточності, помилки, логічні похибки. Оцінка професійних якостей у цілому позитивна, але з певними зауваженнями.

Незадовільно:

Виконання програми практики недбале дотримання режиму практики, неповний обсяг годин, негативний відгук керівника практики від установи чи організації, де проходила практика.

Ведення документації: нерегулярне ведення щоденника практики або його відсутність, неякісне і несвоєчасне оформлення звіту.

Оцінка професійних якостей нетактовне, неуважне ставлення до колег і користувачів соціальних послуг.

Оцінка за практику за чотирибальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») вноситься до заліково-екзаменаційної відомості та до залікової книжки студента за підписом керівника практики або одного із членів комісії.

Студентові, який не виконав програму практики з поважних, підтверджених документально причин, може бути надано право її повторного проходження за індивідуальним графіком із фінансуванням усіх витрат на її організацію та проведення фізичними чи юридичними особами за окремим кошторисом.

Студент, який не виконав вимог практики або при повторному проходженні практики отримав у комісії незадовільну оцінку, відраховується з числа студентів університету.

10. Методи навчання

У процесі оцінювання знань студентів використовуються такі методи діагностики:

- усне опитування (фронтальне, індивідуальне);
- самостійні роботи у формі тестування та розгорнутих відповідей на запитання;
- творчі завдання;

- метод моделювання;
- метод проектів;
- робота в групах;
- тестові завдання;
- редагування текстів різних жанрів;
- підготовка рефератів та доповідей;
- самостійні письмові роботи;
- аналіз власних і чужих публічних виступів та самостійне оцінювання,
- складання запитань до теми чи розділу;
- модульний тестовий контроль;
- самоконтроль.

11. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів перевіряються з використанням поточного і підсумкового контролю. Для контролю засвоєння навчального матеріалу у рамках аудиторної роботи проводиться усне опитування, перевіряється виконання домашнього завдання студентами, проводяться поточне тестування. У кінці кожного модуля проводяться модульні контрольні роботи. У кінці семестру студенти пишуть підсумкову контрольну роботу (іспит).

Під час діагностики знань студентів потрібно враховувати обсяг інформації, оперування поняттями, категоріями, фактами, основними теоріями, законами, закономірностями й принципами, ступінь їх пізнання, здатність до систематизації та узагальнення, що передбачає:

- пізнання й визначення понять, розуміння їх сутності, розкриття змісту, встановлення сукупності зв'язків і залежностей між окремими частинами й цілим тощо;

- виокремлення головного, актуальних теоретичних проблем, усвідомлення їхньої глибини та визначення шляхів розв'язання;

- розуміння законів, закономірностей, принципів, концепцій;

- здатність до узагальнення, систематизації, класифікації явищ і предметів.

Оцінюючи компетентності студентів, потрібно врахувати:

- наявність практичних навичок у галузі навчальної дисципліни, що сприяють успішному опануванню професійної діяльності;

- якість, швидкість, стійкість, точність їх виконання в різноманітних умовах, зокрема й екстремальних.

Для оцінки вмінь педагог має враховувати:

- наявність конкретних умінь, їхню глибину, стійкість і гнучкість;

- ступінь опанування основними прийомами діяльності та їх творче застосування під час розв'язання нестандартних завдань у різноманітних ситуаціях майбутньої професійної діяльності,

- здатність моделювати професійні дії;

- упевненість, самостійність, обґрунтованість, систематичність цих дій;

- зміст самоаналізу результатів власних дій, характер зіставлення отриманих результатів з основною метою діяльності;

- умотивованість дій та їхнє усвідомлення;

- наявність помилок, їхня кількість і характер, ступінь впливу на остаточний результат діяльності;

- ступінь ефективності та якість виконаних дій тощо.

Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання студента відбувається згідно з положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 27.12.1019 р. табл. 1.

Оцінка національна	Оцінка ЄКТС	Визначення оцінки ЄКТС	Рейтинг студент, бали
Відмінно	F	ВІДМІННО - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ - вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО - непогано, але зі значною кількістю недоліків	64-73
	E	ДОСТАТНЬО - виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО - потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік	35-59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО - необхідна серйозна подальша робота	01-34

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни R дис (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи R НР (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

6. Методичне забезпечення

Навчально-методичний комплекс, бази практики

12. Рекомендована література

Основна

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підруч. Київ : Вища школа, 1998. 560 с.
2. Васюк О. В. Історія педагогіки та освіти в Україні : підручн. Київ : ЦП «Компринт», 2019. 519 с.
3. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи. Київ : Логос, 2003. 221 с.
4. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. Вид. 4-те, стер. Київ : Академвидав, 2012. 615 с.
5. Гладуш В. А., Лисенко Г. І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія : навч. посіб. Дніпропетровськ : ТОВ «Роял Принт», 2014. 416 с.
6. Зайченко І.В. Педагогіка : підруч. Київ : Видавництво Ліра-К, 2016. 608 с.
7. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Вид. 2-е, стер. Київ : Знання, 2011. 486 с.
8. Лозова В. І., Троцько Г. В. Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посіб. Харків: «ОВС», 2012. 287 с.
9. Лузан П. Г., Васюк О. В. Історія педагогіки та освіти в Україні: навч. посіб. Київ : ДАКККіМ, 2010. 296 с.

10. Лукач В. С., Толочко С. В. Організація практичного навчання студентів аграрних вищих навчальних закладів: навч. посіб. Київ : Аграрна освіта, 2011. 320 с.
11. Мойсеюк Н. Є Педагогіка : навч. посіб. 5-те вид., доп. і перероб. Київ : [б. в.], 2009. 656 с.
12. Нова українська школа: poradnik для вчителя / заг. ред. Бібік Н. М. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
13. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
14. Осипова Т. Ю., Бартенєва І. О., Біла О. О. Виховна робота зі студентською молоддю : навч. посіб. Одеса : Фенікс, 2006. 288 с.
15. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курлянд та ін. Київ : Знання, 2007. 495 с.
16. Педагогічна майстерність : підруч. / ред. І. А. Зязюн та ін. Київ : Вища школа, 1997. 349 с.
17. Подоляк Л. Г., Юрченко В. Г. Психологія вищої школи : навч. посіб. для магістрантів і аспірантів. Київ : Дивосвіт, 2006. 236 с.
18. Словник-довідник основних педагогічних термінів : навч. посібн. / укл. О. В. Васюк; С. В. Виговська. Київ : ТОВ «ЦП «Компрін»", 2017. 470 с.
19. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Київ : Кондор, 2011. 628 с.
20. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Київ : Академвидав, 2014. 456 с.

Додаткова

1. Васюк О. В., Виговська С. В., Буцик І.М. Методичні рекомендації щодо проведення виробничої соціально-педагогічної практики для підготовки фахівців напряму 6.010106 – «Соціальна робота» : метод. реком. Київ : СПД Красновид С. О., 2015. 79 с.
2. Вишневецький О. І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 566 с.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
4. Єріна А. М., Єрін Д. Л., Захожай В. Б. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Київ : ЦНЛ, 2004. 212 с.
5. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / за ред. П. Ю. Сауха. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. 444 с.
6. Лукач В. С., Толочко С. В. Навчальний посібник для проведення практики «Вступ до фаху». Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2011. 294 с
7. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003–2004 рр.) / М. Ф. Степко, Я. Я. Болубаш, В. Д. Шинкарук та ін. Київ-Тернопіль : Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2004. 147 с.
8. Толочко С. В. Університетська освіта : навч. посіб. Ніжин : Міланік, 2009. 177 с.
9. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій : посіб. Київ : Академвидав, 2004. 208 с.
10. Хрестоматія з педагогіки вищої школи : навч. посіб. / укладачі : В. І. Лозова, А. В. Троцько, О. М. Іонова, С. Т. Золотухіна. За заг. ред. В. І. Лозової. Харків : Віровець А. П. «Апостроф», 2011. 408 с.

11. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідної діяльності : підруч. Київ : Знання-Прес, 2003. 295 с.
12. Шиліна Н.Є. Педагогіка : навч. посіб. для студентів усіх спеціальностей. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2011. 188 с.
13. Штомпель Г. О. Теорія порівняльної післядипломної освіти в умовах глобалізаційних змін: курс лекцій.. Київ : НАПН України, ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2015. 124 с.
14. Щербань П. М. Прикладна педагогіка : навч.-метод. посіб. Київ : Вища шк., 2002. 215 с.
15. Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посіб. Київ : Либідь, 2002. 560 с.

Інформаційні ресурси

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 384 с. URL: http://shron.chtyvo.org.ua/Vitvytska_Svitlana/Osnovy_pedagogiky_vyschoi_shkoly.pdf
2. Курлянд З. Н. Педагогіка вищої школи. URL: http://pidruchniki.ws/15840720/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli_-_kurlyand_zn
3. Курс лекцій з дисципліни «Психологія і педагогіка вищої школи». URL: <http://www.dgma.donetsk.ua/metod/ugo/pipvw/do/kl.pdf>
4. Методика викладання у вищій школі. URL: http://imanbooks.com/book_429
5. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі - Навчальний посібник. URL: <http://thinbook.org/book/243-metodika-vikladannya-u-vishhij-shkoli-navchalnij-posibnik-nagayev-v-m.html>
6. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи. URL: http://pidruchniki.ws/00000000/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli_-_ortinskiy_vl
7. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / А.І. Кузьмінський. Київ : Знання, 2005. 486 с. URL: <http://pulib.if.ua/book/219>
8. Сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua/>
9. Фіцула М. М. Педагогіка URL: http://pidruchniki.ws/_1613030534943/pedagogika/pedagogika_-_fitsula_mm.